

Fig. 229. U 493. Brunnby, Östuna sn.
Efter teckning av Peringskiöld.

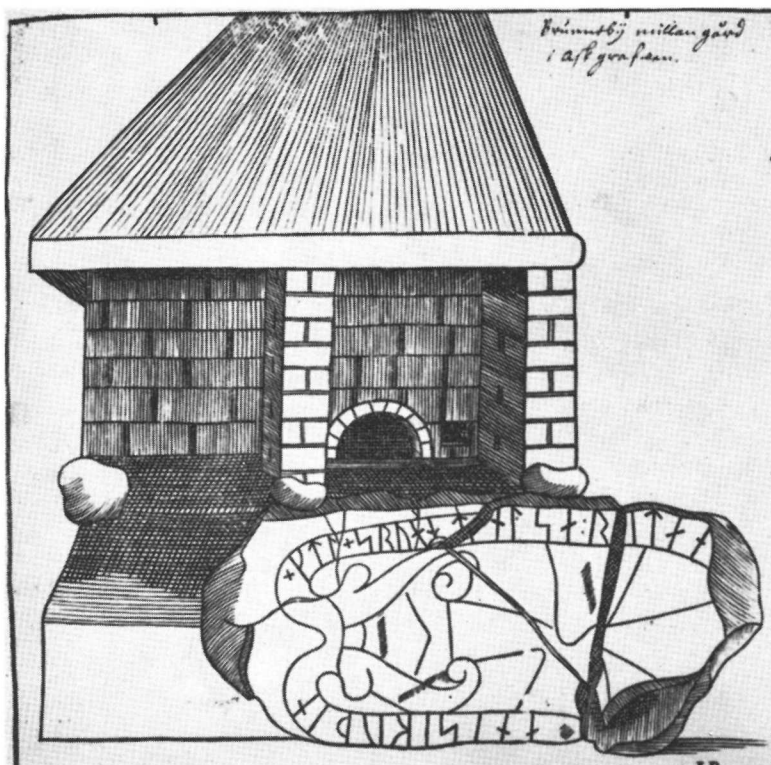

Fig. 230. U 493. Brunnby, Östuna sn. Efter B 210.

Hadorph noggrant har undersökt alla uppgifterna och att resultatet blivit negativt utom i fråga om stenen i Brunnby mellangård (U 493). Icke heller i senare tid har på de nämnda platserna någon runsten blivit funnen.

I *UFT* h. 2 (1872), s. 75 meddelas: »Enligt en icke fullt säker uppgift skola tvänne hittills okända runstenar finnas inmurade i något hus i socknen (möjligtvis i Organistgården?). De förtjena att eftersökas.» Den mycket vaga uppgiften återkommer i *Sverige. Geografisk, topografisk, statistisk beskrifning*, Bd 4 (1909), s. 649. Alla senare försök att verifiera den ha varit fruktlösa. Måhända är det endast Peringskiölds teckningar av U 493 som avses?

494. Husby-Långhundra kyrka.

Pl. 96.

Litteratur: B 212, L 581, D 2:177. J. Peringskiöld, *Monumenta* 3, bl. 17; O. Celsius, *Svenska runstenar* (Fm 60) 2, s. 88; *UFT* h. 4 (1875), s. 34; E. Brate, *Anteckningar* 1914 (ATA); *Sveriges kyrkor: Uppland* Bd 3, h. 1 (1921), s. 109.

Äldre avbildningar: P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* och B 212); Dybeck a. a.; Brate foto 1914 (ATA).

Runstenen sitter inmurad i korets norra vägg Ö om sakristian, i vinkeln mellan kyrkan och sakristian, omedelbart ovanför markytan. Den fanns på samma plats i slutet av 1600-talet. Träsnittet i Peringskiölds *Monumenta* har påskriften: »Norra Kyrkemuren öster om Sacr.» (B 212: »Norra Kyrkomuren», L 581: »N. kyrkomuren, Ö. om sakerstien»). Dybeck: »Denne på sednare tid, troligen vid någon istandsättning af kyrkmuren, svårt skadade runsten är inmurad i grunden till kyrkans norra kormur utantill.»

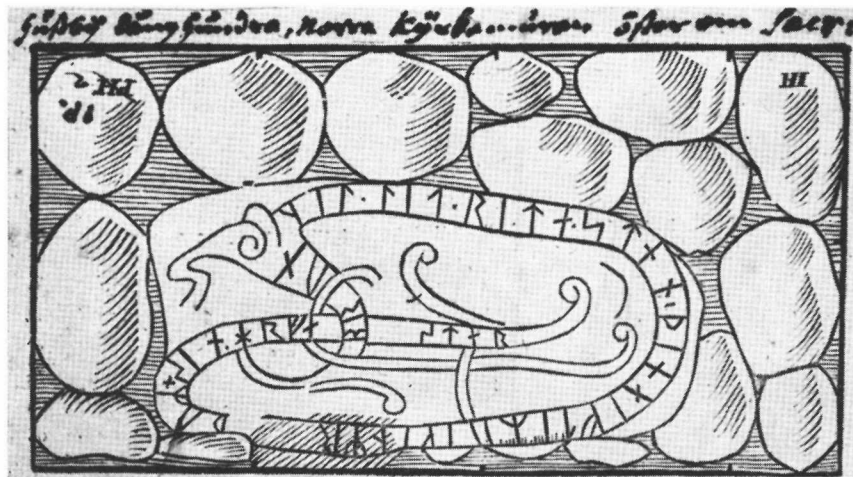

Fig. 231. U 494. Husby-Långhundra kyrka. Efter B 212.

Blågrå stenart, med flagrande yta. Höjd 1,41 m., bredd 0,72 m. Ristningen är svårt skadad genom vittring, särskilt på h. sidan, som i stenens nuvarande läge är vänd nedåt och ligger nära den fuktiga jordytan. All ristning är där numera alldeles utplånad.

Inskrift (med det inom [] supplerat efter B 212):

brunkil · li[t] · [r]ita · stain · pina · i[ftir] uikinmr ... [pu]r · [sin · h]rfa ... [star]
 5 10 15 20 25 30 35 40 45

Brunkell let retta stein þenna æftir Ræginmund(?), [fa]þur(?) sinn, arfa ...

»Brunkel lät uppresa denna sten efter Ræginmund(?), sin fader(?), arvinge till ...»

Till läsningen: 1 **b** är mycket svagt, men sannolikt. 2 **r** är tydligt. 3 **u** är svagt, men 4 **n** ganska tydligt. 5–6 **ki** äro fullt tydliga; av 7 **i** finns endast övre delen kvar. Övre delen av 10 **t** är helt borta; likaså övre delen av 11 **r**. Följande runor t. o. m. 23 **a** äro djupt huggna och väl bevarade. 17 **a** är säkert, även om bst står i en naturlig fåra. Bst i 19 **n** är synlig endast t. v. 24 **i** har en rätt tydlig hst, utan några bst. Sedan finnas inga säkra spår av runor på ristningens h. sida. Längst ned i h. slingan står ett 38 **r**, åtföljt av sk. Därefter är allt utplånad på ett stycke, som torde ha rymt 4 runor. 43 **r** är svagt. De följande runorna 44–45 **fa** däremot tydliga.

Hadorph och Helgonius (B 212): 1–7 **brunkil**; r. 5 är omvänt **k**. 10 **t** har bst endast t. v. 15–19 **stnn**; r. 17 sålunda **n**, r. 18 saknas. Intet sk efter 23 **a**. Det följande ordet 24–28 **iftir** är i sin helhet bevarat. Efter 28 **r** intet sk. Därefter 29–35 **uikinmr**; genom skraffering har dock antytts, att ytan är skadad och läsningen osäker. Därefter saknas 3 à 4 runor. R. 36 har varit **p** eller **b**. Sk efter 38 **r** är ett +. De sista runorna 46–49 **star** torde vara rätt ovissa, då inga spår numera återstå och då bevarade linjer visa, att ornamentiken här blivit felaktigt uppfattad i B 212. — Dybeck: 1–2 **br** saknas. Övre delen av 10 **t** är borta; däremot är 11 **r** klart. 15–19 **stain**. 24–25 **if**, 37–40 **ur · si**, 44–45 **fa**, 46 **s**. — Brate: 1–7 **brunkil**. Övre delen 10 **t** och 11 **r** är borta. 15–19 **stin**. Av 24–28 **iftir** och 36–38 **pur** finnas antydningar. Likaså kan enligt Brate det följande 39–45 **sin arfa** svagt urskiljas. Däremot intet av 46–49 **star**.

Om mansnamnet *Brunkell* (eller *Brynkell*) se U 371. Namnet på den döde, över vilken stenen är rest, har tydligen redan på 1600-talet varit svårläst eller förstört. *Bautils* läsning 29–35 **uikinmr** ändras i L 581 till *Rikinmunt*. Förmodligen avses ett *Reginmundr* (*Ragnmundr*). Ett

fsv. *Ragmund* (Lundgren) synes vara säkert styrkt, om också sällsynt. Möjligen kunde också namnet *Ingimundr* dölja sig bakom läsningen **uikinmr**. Namnet *Ingimundr* förekommer på U 495. — Huruvida 36—38 **pur** är slutet av *faður* eller *broður*, kan icke avgöras. Efter 42—45 **hrfa** eller **arfa** 'arvinge' har utan tvivel följt ett personnamn, men detta är helt förstört.

495. Husby-Långhundra kyrka.

Pl. 97.

Litteratur: B 215, L 580, D 2:176. J. Bureus, Fa 5 n:r 197; J. Peringskiöld, Fl 5:1 n:r 32 a, Monumenta 3, bl. 17; O. Celsius, Svenska runstenar (F m 60) 2, s. 89, 174; UFT h. 4 (1875), s. 34; E. Brate, Anteckningar 1914 (ATA); Sveriges kyrkor: Uppland Bd 3, h. 1 (1921), s. 109.

Äldre avbildningar: Bureus, kopparstick (i F f 6 n:r 208); Peringskiöld, teckning (Fl 5:1), träsnitt (i Fl 5:1, Monumenta och B 215); Dybeck a. a.; Brate foto 1914 (ATA).

Runstenen finnes icke upptagen i Bureus' anteckningsbok (Fa 6). I hans renskrift »Sueorum Runæ» (Fa 5) finnes insatt en liten lapp, på vilken inskriften är anförd jämte anteckningen »3 Julij 1646 Ligger i Kyrkodören i Husby Långhundrad». Den har sålunda först vid en ganska sen tidpunkt blivit bekant för Bureus. Den finnes icke omtalad i *Ransakningarna*. Peringskiölds teckning (Fl 5:1) har överskriften: »Husby Långhundrat i Kyrkodören», och hans träsnitt i *Monumenta*: »I Kyrkodörren» (B 215 och L 580: »I Kyrkodören»). Av Bureus' kopparstick och Peringskiölds teckning framgår, att stenen har legat som tröskel i själva kyrkodörren med toppen och fotstycket delvis dolda under de framskjutande dörrposterna. Något ovanför mitten var stenen brusten i två delar. På samma plats låg stenen kvar ännu 200 år senare; Dybeck meddelar: »En i fyra delar spräckt och delvis öfvermurad runsten som ligger i Husby kyrkas södra dörr mellan kyrkan och vapenhuset. Det nedersta stycket af stenen finnes icke.» Någon gång i slutet av 1800-talet eller början av 1900-talet har stenen blivit upptagen och de olika styckena insatta i sakristians västra vägg utantill. Sammanlagt finnas 5 stycken här bevarade: A 0,60×0,57 cm., B 0,45×0,36 m., C 0,35×0,25 m., D 0,59×0,57 m., E 0,16 m.

Blågrå granit. De bevarade delarna ge en sammanlagd höjd av ung. 1,60 m. Nedtill var emellertid ett stycke avslaget och förkommet redan då stenen satt som tröskel i kyrkodörren. Den ursprungliga höjden har därför varit omkr. 2 m. Stenen synes ha varit bredast upptill, omkr. 0,90 m. Ristningen är ganska tydlig.

Inskrift (med det inom [] supplerat efter äldre källor):

A: - **ir** × **auk** × **inki**[**f**] B: **astr**[× **au**] C: [**k**] × [**inki**]**mu** D: **ntr** × **pair** × **uaru** × **br**[**upr** ×]

5 10 15 20 25 30 35 40

E: **s** A: **unir** × **s** - ... ×

45

... ok *Ingifastr* ok *Ingimundr*, þæir varu brøðr, synir...

»... och Ingefast och Ingemund, de voro bröder, söner...»

Till läsningen: Av r. 1 synes endast ett litet snett streck nedtill nära ramlinjen; runan har säkerligen varit **r**. 2—3 **ir** äro tydliga. 11 **f** är förstört. Ristningen på stycket B är svårt sliten. Av runorna 12—15 **astr** finnas endast rester i behåll. Av 16 **a** finns möjligen spår, men 17 **u** är helt borta. Av de följande runorna 18—20 **k**×**inki** finns endast nedre delen i behåll. 23—24 **mu** är tydligt. Därefter fortsätter ristningen på stycket D, som jämte A är det bäst bevarade av stenen. Av 36 **b** finns endast den översta tredjedelen bevarad, av 37 **r** endast hst och en svag rest av bst. Därefter är ett stycke av stenen förlorat med runorna 38—40 **upr** ×.